

# DOMOVINA

## Oglaš:

Za 1 mm × 60 inseratnega stolpca mali 30 vinarjev, uradni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

## Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva o. 16, Tel. 72.

## Naročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Petkova številka mesečno 1 K, četrtletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

## Od načelstva JDS.

Načelstvo Jugoslovanske demokratske stranke je v svoji seji dne 30. junija t. l. vzelo z zadovoljenjem na znanje izjavo zahvale, ki jo je izrekel g. ministrski predsednik Vesnić našim somišljenikom zaradi sprejema Njegovega Visočanstva regenta. Načelstvo izreka iskreno radost, da se je za vso Jugoslavijo prevažni poset prestolonaslednika izvršil tako častno. Obžaluje, da je na vladi sedeča stranka tudi ta trenotek zlorabila, odpravila

napredno ljudstvo in rinila v ospredje svoje strankarje. Zlasti obžalujemo, da je pri sprejemu deputacij vlada preprečila ožji stik z ljudstvom. Načelstvo se zahvaljuje napredni javnosti, da je kljub raznim klerikalnim netaktnostim nastopila disciplinirano, tako, da se je proslava vršila brez mučnih incidentov.

Načelstvo  
Jugoslovanske demokratske stranke.

## SLS., stranka dveh lic.

Klerikalizem ne izbira, kadar mu gre za sredstva v politiki. Vse mu je dobro, če le pelje k cilju. „Namen posvetuje sredstvo“, to je zmo klerikalne (ne Kristove!) morale.

V Sloveniji je treba po prevratu klerikalizmu novih agitačnih sredstev. Pograbili so plemensko tekmovalje. *Gonja proti Srbom*, to je bil in je še danes glavni znak klerikalne politike na kmetih. Srb je bil vsega kriv, kar je kmeta zadelo l. 1919. Tako so pridigovali duhovniki: „Srb je kriv, da treba k vojakom, Srb je kriv draginje“.

Obenem je šel boj proti dinastiji. Ves čas so jo napadali. Klicali so republiko. SLS se je proglasila kot načelno republikanska stranka. Dinastijo pa je označila kot krivoversko.

Tako je razburila široke sloje nezavednih ljudi proti Srbom. Dasi ko uprav Srbi sami kmetje in kot taki glavni nositelji agrarnega gibanja v državi, kljub temu je duhovnik znal naščuvati kmeta Slovenca proti kmetu Srbu. Šele demokracija in Samostojni kmetje so začeli gojiti ljubezen do srbskega brata in zlasti do srbskega kmeta junaka.

Tačas ko je ta strašna izdajniška agitacija šla po deželi, so klerikalci drugo lice kazali v Beogradu. Tam so se hlinili in prilizovali. Pri-

šel pa je zdaj regentov dan. Klerikalci so prišli v neprijeten položaj, da so morali pred očmi slovenskega ljudstva pokazati hinavstvo. Nas to veseli: danes vsak kmet vidi, da je SLS stranka dveh lic, stranka brez značaja, stranka, ki navzdol drugače govori kakor navzgor.

Kadar bodo klerikalci zdaj zopet kje na kmetih napadali Srbe in dinastijo, tedaj jim glasno zakličite v obraz: *Hinavci! Kaj pa Vaš škof, ki je roke poljuboval regentu? Kaj pa Vaš Brejc, ki je govoril o neomajni vdanosti Srbom in kralju, kaj pa Vaši „čuki“, ki so se vsiljevali regentu in milo prosili, naj za božjo voljo tudi čuke odlikuje z redom „krivoverskega svetnika“ Save...*

Če govorimo o SLS, če pišemo o duhovnikih, ne trdimo, da so vsi duhovniki taki. Niso vsi duhovniki pristaši SLS, niso vsi duhovniki proti Srbom. Poznamo poštenjake. Vemo pa, da so Šusteršičijanci med duhovniki zmagali. Oni imajo denar. Škof in SLS pa rabita denar...

Čas je tu, da končno razkrinkamo klerikalizem v Sloveniji. Nam ni toliko na tem, da ga razkrinkamo navzgor, kjer se zadovoljujejo z očitnim hinavstvom, temveč navzdol, da bodo v zadnji koči vedeli, da je treba neznačajno SLS iztirati iz Slovenije.

## Pozdrav škofa Napotnika narodnemu vladarju.

Niti g. Brejc, niti drugi zastopniki klerikalne stranke niso dali v svojih slavnostnih govorih izraza pravemu mišljenju klerikalizma — v to je bil marveč poklican mariborski škof Napotnik, ki vsled odpora obmejnih Slovencev ni prišel do besede. Škoda, kajti poučno in koristno bi bilo, in odprlo bi mnogim oči, ako bi bili slišali, kakšna čustva navdajajo klerikalne voditelje na veliki praznik jugoslovanskega vladarja in njegovega naroda. Slučaj nam je vrgel samo koncept tega Napotnikovega govora, odobrenega od deželne vlade, in objavljamo ga kot historičen dokument, ki ga je treba oteti pozabljenju. Škof Napotnik govori v imenu „Lavantincev“. Da ne bo nespo razuma, povemo, da so to očitno prebivalci krajev, nad katerimi vihti on, ekscelenca Napotnik, svojo pastirsko palico. On daje izraze svoji in svojih ovčic radosti, hvaležnosti in ljubezni. Toda zakaj je radosten? Ker slavimo praznik narodnega osvobodjenja, drugi rojstni dan Jugoslavije? O ne, njegova radost je skromnejša, takorekoč subtilnejša, zadovoljuje se z dejstvom, da „gospod prestolonaslednik prvokrat biva v zalem mestu ob Dravi...“ Iz njegovega srca ne izruva nobena sila sveta (v kompetenco božje previdnosti se gospod papežev komornik ne spušča) hvaležnosti napram jugoslovanskemu vladarju. Hvaležnosti za osvoboditev, za ujedinjenje? Kaj še! Za previsoki obisk mnogih mest in trgov, vasi in sel lavantinskih. Pa še to hvaležnost se čuti škof Na-

potnik dolžan izraziti očitno samo zato, ut quietam et tranquillam vitam agamus, kakor pravi latinsko, ali lepo po domače: da bo mir. Iz istih oportunističnih razlogov daje škof izraza tudi „krščanski ljubezni“ do kralja in regenta, ker mu to „narekuje zdrava pamet“ — ker ni zdravo in koristno, pridigati v danih razmerah odpor in nepokorščino... Škofu Napotniku pa še vse to ni dovolj. Odločil se je, da pred samim regentom prizna končno tudi on našo državo, Jugoslavijo, ne toliko iz lastnega nagiba, kakor vsled tega, ker jo je končno tudi rimski papež priznal, in se on, Napotnik, baš ne more javno protiviti svojemu najvišjemu poglavarju. V tem pasusu njegovega govora je skrito jedro klerikalne politike. Priznanje narodne države in vpoštevanje najvišjih narodnih interesov le tam in v toliko, kolikor se to zdi Vatikanu potrebno!

Napotnikov govor je sramota, ne toliko pa za njega, ki je vzgojen v protinarodnem duhu in ne more premagati stare ljubezni, kakor za klerikalno vlado in klerikalno stranko, ki je ta govor odobrila in je vse storila, da ga škof Napotnik javno pred prestolonaslednikom tudi izreče.

Govor se glasi:

Vaše kraljevsko Visočanstvo!

Prejasni gospod regent in naslednik prestola!

Dobrotnega dovoljenja prosim, da v slovesnem tem trenotku razkrijem kot zastopnik cerkve in

slovenske Štajerske mogočna lojalna čustva, ki prevevajo moje srce, polnijo srca pričujočih načelnikov raznih oblasti, pa pretresajo srca duhovnikov in prešinjajo srca vernikov Lavantincev.

Predvsem naglašam prijetno čustvo neizmerne radosti, da presvetli regent in gospod prestolonaslednik bivate prvokrat v Mariboru, zalem mestu ob reki Dravi, ki je obenem sedež stare častite knezoškofije lavantinske. Tega veselega dneva ne izbriše iz naših src nobena pozabljenost. Hunc diem nulla unqua delebit oblivio. (Esther 9, 28.)

V drugo poudarjam živo čustvo izredne hvaležnosti za previsoki obisk mnogih mest in trgov, vasi in sel biskupije lavantinske. Te trdno ukoreninjene hvaležnosti nam ne izruva iz naših vernih src nobena sila sveta, kakor ne more nobena demonska moč ugasniti kake zvezde na nebu. Ostali bomo hvaležni vse dni življenja po naročilu apostola sveta sv. Pavla: *Bodite hvaležni*. (Kol. 3, 15) in zopet *fiant gratiarum actiones pro regibus et omnibus, qui in sublimatate sunt, ut quietam et tranquillam vitam agamus*. (I. Tim. 2, 1.2.)

Nadalje izrazim globoko čustvo zadovoljljive vdanosti in zvestobe, krščanske ljubezni in odkrite pokorščine do kraljevskega Veličanstva kralja Petra I., do Vaše kraljevske Visokosti, v zakonitih državnih oblastih.

Te so tiste prevažne dolžnosti in čednosti, ki nam jih narekuje zdrava pamet, saj brez avtoritete ni urejene družbe, pa nam jih zapoveduje prvi od božjega Prsta na druge plošče dekaloga zapisani člen: *Spoštuj očeta*, nam jih nalaga apostolski opomin: *Boga se bojte, kralja častite, njegove oblasti čislajte!* (I. Petr. 2, 11—19), nas uči glasovitega Pavla znameniti odlok: *Vsakdo bodi podložen višjim oblastim! Ni namreč oblasti kakor le od Boga*. (Rimlj. 13, 1.)

Potem je naša vroča želja — jaz sem že in bom še vedno pri sv. maši prosil Gospoda nebes in zemlje, po katerem kralji vladajo, knezi gospodujejo in mogočniki sodbo delajo in pravico delijo (Preg. 8, 15), da mili Bog krepi s svojo vse-mogočno milostjo Vaše kraljevsko Visočanstvo v prevzvišenem poklicu in poslu! Nebo naj rosi bogat blagoslov na Vaše vladanje v lastno proslavo in v dobro srečo vseh državljanov.

Slednjič predložim kot nadpastir divne pokrajine Štajerske Vaši kraljevski Visokosti naše predvane prošnje, da nas sprejmete v zavetje ter nas varujete pod Svojim mogočnim, zmagonosnim ščitom. Mi ljubimo od papeža Benedikta V. službeno priznana kraljevino in njenega vladarja po velikoletnem in veleveljavnem načelu:

Ni dobro mnogovladje. *Eden* bodi vladar, eden kralj, ki mu da Kronov sin (Zeus) žezlo in pravice da kraljuje! (Ilias, II. knjiga, 204—206.) „Slepi“ Homer je videl kakor v sencih resnico, da dobivajo vladarji svojo moč od zgoraj.

V tem domoljubnem duhu in zmislu bi rad sedaj navdušeno zaklical tako, da bi iz te dvorane donelo po vsej vladikovini ter bi odmevalo čez planine in poljane tja doli do prestolnega Beograda: Bog vesoljstva živi in čuvaj leta in mnoga leta presvetlega regenta in naslednika prestola, gospoda Aleksandra! Jaz sem gboril, vsedobri in vsemogočni Bog pa me sliši in usliši!

Veličanstvo kralj Peter in kraljevska Visokost regent Aleksander: Živela!

„Domovina“ od srede je prinesla popis slavnosti regentovega potovanja. Kdor še ni naročen na ponedeljkovo številko „Domovine“ in ono od srede, naj to čimpreje stori, da bo vedno točno poučen o vseh dogodkih. Do konca leta je treba doplačati za trikratno „Domovino“ na petkovo številko le 12 kron.

## Prižnica za politiko.

„Domoljub“ in drugi klerikalni listi so prinesli vabilo k „Slovesnosti na Trški gori“ (pri Novem mestu), ki se je vršila dne 20. t. m. v proslavo sezidave tamošnje romarske cerkve pred 300 leti. V resnici ta cerkvena pobožnost ni bila nič drugega kakor priprava našega kmetijskega ženstva za bodoče volitve. V to svrhu je sklical zloglasni „general tercijalk“, pater Pavel, vse svoje tretjerednice na „dekanijski shod“. Kmetško ljudstvo iz novomeške okolice je precej prebujeno in po veliki večini so možje vpisani pri demokratski ali pa pri Samostojni kmetijski stranki. To gospode silno boli in zato skušajo s pomočjo žen priti do svojega cilja in pa vplivati na možje. To je bil glaven namen te „cerkvene pobožnosti“, na katero so si povabili tudi drja. Natlačena iz Ljubljane. Po maši, ki je bila seveda opremljena s primerno pridigo, se je vršil „ženski tabor“, na katerem sta govorila klerikalna „majorja“ dr. Natlačen in dr. Česnik iz Novega mesta, ki bi po vsej sili rad igral tudi kako vlogo v Novem mestu. Govorila je tudi hči znanega ledrastega milijonarja Pollaka iz Ljubljane, soproga inž. Remca, ki jej je ubogo bosu kmetško ljudstvo med vojno za „podplate“ sezidalo v Trški gori krasno in komfortno vilo kakor za srednjeveške tlake stiškim menihom „Bajnof“ in cerkev na Trški gori, da so lažje pobirali po Trški gori vinsko desetino ali tretjino in tlačili ubogo kmetško paro. Potem je govorila še neka novomeška tercijalka. Popoldne po litanijah je nastopil P. Pavel in je pestil svoje ljube tercijalke v cerkveni propovedi, da je bilo strah. S krvavimi očmi srednjeveškega inkvizitorja, s patozom preroka in votlim glasom kakor iz podzemlja, naganjal je svojim zvestim tercijalkam strah, kaj da se bo vse zgodilo, ako ne bodo volile „po krščansko“, to je klerikalno. „In vedite, ako greste z nami, greste s Kristusom, ako ne volite z nami, ste pa proti Kristusu.“ Tako je donelo raz leco. Vsa pridiga ni bila nič drugega kot agitacija za volitve, z računom na ljudsko neumnost in nevednost.

In potem si še upa „Slovenec“ (glej številko z dne 16. junija „Kulturno-bojni instinkti“) pisati: „Duhovniki niso državni uradniki; državna oblast jim torej v cerkvi in njih službi nima ničesar ukazovati. Oni so podrejeni cerkveni oblasti. Cerkev je pa popolnoma jasno določila, kaj smejo v cerkvi in na leci in kaj ne smejo. Propovedi o političnih zadevah so jim strogo prepovedane. Vsi smo veseli, da je tako. V cerkvi hočemo imeti mir in svet, blažen oddih, tu hočemo le Boga in njegove besede.“ — Tako hinavski „Slovenec“, ko se bori proti kancelparagrafu. Kako se ta papeževa prepoved praktično spoštuje, je vsakomur dobro znano in je najboljši dokaz pridiga patra Pavla, ki itak drugega ne pridiga kot o politiki. Gospodje pač dobro vedo, da pri nevednem in nerazsodnem ljudstvu nimajo drugega orožja kot prižnico in spovednico, da ohranijo svojo politično moč. Zato se tako z vnemo borijo proti prepovedi politike v cerkvi ali proti takozvanemu kancelparagrafu. Mi pa smo tega mnenja: Politična prepoved naj se sme vršiti letam, kjer sme poslušalec tudi odgovoriti. Ker je to v cerkvi zabranjeno, naj se zabrani tudi zavlačenjevanje politike v cerkvene obrede. Da bo to cerkvi sami (ne politikujočemu duhovniku) le v korist in ugled, je gotovo.

## Dopisi.

**Iz Brežic.** Pri nas je bil sprejem prestolonaslednika-regenta nad vse sijajen in prisrčen. Zastopani so bili vsi sloji, zlasti mnogo pa je bilo kmečkega prebivalstva. Oficijelno je pozdravil regenta mestni gerent dr. Stiker, razgovarjal pa se je regent z vsemi odposlanstvi. Zelo neljubo pa se je opazalo skrajno netaktno postopanje ministra dr. Korošca, in to ne samo v Brežicah, temveč na vseh postajah okrajev Videm, Rajhenburg in Sevnica. Povsod je hotel riniti v ospredje le svoje pristaše in skušal preprediti, da bi se predstavili tudi naši ljudje. Ko je n. pr. hotel v Brežicah pozdraviti regenta vodja samostojnih kmetov, Ivan Urek, je dr. Korošec kratkoma stopil vmes in silil na odhod. Enako je bilo s Sokolom v Sevnici itd. V mnogih slučajih je seveda minister dr. Kukovec zelo spretno preprečil te nakane. Prebivalstvo je vse to prav dobro opazilo in se zgražalo nad dr. Korošcem. Prestolonaslednik je bil s sprejemom v Brežicah jako zadovoljen in je naročil gerentu drju. Stikerju, da naj sporoči prebivalstvu njegovo zahvalo.

**Iz Sevnice.** Dvorni vlak s prestolonaslednikom Aleksandrom je prispel na našo postajo ob 1/2 15. uri. Tisočglava množica je pozdravila regenta z viharnimi živjoklici, šolski otroci iz Sevnice in Boštanja — nad 800 — so ga pozdravljali z narodnimi zastavicami. Učenka Vladka Simončič pa je izročila regentu prekrasno cvetje z besedami: „Slovenska deca poldanja ta šopek v znak

iskrene ljubavi“. Regent je v zahvalo poljubil deklico na čelo. Pozdravni govor je imel župan, nadučitelj Mešiček, nakar so bili predstavljeni regentu: sodnik Zigon, višji davkar Vivod, župnik Dobršek iz Sevnice, župnik Rakovec iz Boštanja, starosta Sokola Drnovšek, okrajni načelnik Cimperšek, načelnik gasilnega društva Korač, zastopnika Samostojnih kmetov Božič in Trupej, delavca sevniske tovarne Kočner in Perc in zastopnice ženstva v narodnih nošah Mešiček, Verbič, Vivod, Meglič. Delavca Kočnerja je regent povpraševal glede razmer v tovarni, nakar je ta izrazil prošnjo, naj bi prešla tovarna kopit v jugoslovanske roke in bi se sedanji lastniki bratje Winkle iz Bavarske izgnali iz naše države. Minister dr. Kukovec je regentu tolažil, da je to potom likvidacije mogoče. Med prepevanjem „Lepe naše domovine“ se je vlak odpeljal. Poset je bil izredno prisrčen in domač. Obkolili smo regenta kakor davno znanega prijatelja in ljubega brata. Dinastična in monarhična misel je slavila svojo najlepšo zmago.

**Izlake.** Dne 16. t. m. nas je zapustil g. Mih. Kragelj. Bil je prijazen gospod, ki nas ni napadal ni nam ničesar očital, ter smo res mislili, da smo dobri božji otroci. Drugače je delal tisti njegov predhodnik, Majar, ki je rad spekel, a se hitro zašanel za sv. pismo novega in starega zakona, za sv. očeta, da nisi vedel, bi se li jezil ali jokal. Ker ni delal nobenega razločka, ga je dekan „toplo“ priporočil, da se je moral umakniti. Kragelj je odpeljal osem voz robe, dve kravi, tri prasičke, 15 kokoši itd., Majar pa nič in nazadnje je od beračev kruh kupoval. Tako je. Človek ne živi samo od božje besede, ampak tudi od ljudi. Vsi smo slabostim podvrženi; pameten duhovnik rad zamiži z enim očesom ali pa z obema. Saj ima tudi bog grešnike rad. Ker smo tako pridni, ne bomo pogrešali službe božje: saj znamo sami moliti. Dozdaj se ni oglasil še noben pasionist, ker ni potrebe zanj. Govori se, da v farovžu straši, da vidijo luči semtertja hoditi, da slišijo vzdihovanje in jokanje, trdo hojo, petje in molitve. Nekaj bo že. Rajni Smrekar, ko je prenočeval, je videl nekega tukajšnjega duhovnika, ki mu je rekel, naj da hlače ubogajme, in Smrekar jih je res dal. Jaz se sicer nič ne bojim, a spal bi človek vendar rad in spokoyno. Faro želita tukaj samo dva trgovca, zavolj ljudi, da bi več prodala, pa drago. Govorita za čast božjo, mislita pa na svoj brezdanji žep. Pred vojno je robec stal 25 krajcarjev, zdaj pa 50 kron! Take klerikalne gade je treba obdavčiti, batinati in zapreti, ne pa ubogo mlekarico za par jajc. Delavci res veliko zaslužijo, po 1000 kron in več na mesec, a taki trgovci jim vse pobero.

**Sokolski dom v Višnji gori.** V nedeljo, 20. junija, je bil slavnostno otvorjen v Višnji gori Sokolski dom. Reči se mora, da se je vsakdo začudil, ko je to slišal. Poprč Stefan Pirnatova hiša je primerno prezidana v čedno zgradbo, kjer more telovaditi 70 Sokolov, in je vrhutega primerno prostora oder, zadaj pa galerija. Med vojno je Višnja gora zapadla popolnoma vrtulu v narodnem in družabnem oziru. Kmalu po preobratu pa je začelo živahno gibanje, ki je v glavnem izhajalo iz narodne družine Andreja Turka. Lani meseca julija se je osnoval pevski zbor, pozimi pa so dobili v Višnji gori Sokola. Ker je hotel Sokol seveda takoj telovaditi, je začel pravi križev pot za telovadišče. Po prenmogih težavah in razočaranjih je po prizadevanju g. Turka ml. končno prišlo do nakupa Pirnatove hiše ter se pogumno začelo z delom. Zbiralo se je na raznih krajih, pri tem so se zlasti odlikovali ga. Podbojeva iz Litije, gospa dr. Jenkova iz St. Vida pri Stični, ga. Bleiweisova v Novem mestu. Neutrudno sta zbirala in še zbirata za Sokolski dom gg. kapetan Normali in podporočnik Adolf Milavec. Imen vseh darovalcev ni mogoče navesti, vendar naj pripomnimo, da so se posebno poštrevno odzvali nepremožni sloji. Največji dar je položil nadzornik južne železnice, g. Fran Planinšek. Sokolski dom ima še nekaj obvez, ki jih bo treba očistiti. Kdor premisli nepregledno važnost nove trdnjave, se ne bo branil, da pomore mlademu društvu.

**Iz Dobrépolja.** Prijatelj „Domovine“ nam piše: Tukaj je vsled susteršičijske agitacije skvarjeno vse ljudstvo. Vsa ta agitacija gre iz župnišča. To se je iznova pokazalo povodom regentovega obiska. Neki klerikalni kmet, ki je to gotovo od duhovnov izvedel, mi je rekel: „Kaj mislite, da je to Aleksandrovo potovanje? To je politika. To je proklet l...“ Na vprašanje, ali je župnik šel v Ljubljano, je odgovoril: „Ne, od nas sploh nihče. Vem pa tudi, da če se je duhovščina kaj udeležila, se je le v toliko, kolikor se je morala in ravno tako tudi škof. Velika usluga pa bi se napravila naši duhovščini, ako bi se našel človek, ki bi Aleksandra ustrelil, ker on je velik politik.“ (Mož, ki je to govoril, je velik prijatelj svojega župnika in pristaš Jakliča. — Op. ured.) SLS. ima priliko, da to strašno obtožbo odvrne od sebe. Ali si upate tajiti? Potem bodo prišli dokazi na dan. Somišljenike prosimo, da nam javijo vse psovke in hujskarije proti Srbom. Doslej smo imeli obzire. Zda pa bomo brez usmiljenja objavljali, kako skuša SLS. slovensko pleme nahujskati proti Srbom.

**Iz Trbovelj.** Sprejem prestolonaslednika je bil sijajen. Okoli 2000 šolskih otrok z vsem učitelstvom in na tisoče drugih je viharno pozdravljalo mladostnega vladarja. Navdušenje pa je prekipelo, ko je občinstvo videlo, kako neprisljano in prijazno je regent govoril z vsakomur, najsi je bil otrok ali delavec. Nekaj značilnega za klerikalce pa moramo le omeniti. Pred kolodvorom srečamo še pred prihodom vlaka nekaj delavcev, ki so se vračali. Vprašal sem, zakaj odhajajo. „Ali ne vidite“, mi odgovori eden, „kdo se je tam pripeljal? Ozrem se in vidim, da leze s koleslja v dolgi suknji, z oguljenim cilindrom na glavi neka, poljskemu judu podobna postava, s krivim nosom, hinavsko zategnjenim obrazom in

odprtimi ustmi. „Ta človek“, nadaljuje rudar, „je med vojsko vpil: Srbi so tolovaji, krivoverci, sovražniki naše slavne katoliške Avstrije, vse moramo postreliti in obesiti! — In danes bo rinit v prvo vrsto, da se bo hlinil in priklanjal. Jaz tega ne morem gledati in bi na glas zakričal: Lažnik, hinavec! Zato pa raje odhajam!“ Mož je govoril resnico. Kljukec pa se je skrivnostno-sladko muzal in bulil svoje volovske oči.

**Z dežele.** G. dr. B. Vodusek nam je imenom gda. Antona Jemca, župnika v St. Jakobu ob Savi, poslal sledečo izjavo s prošnjo, da jo priobčimo: „Podpisani nisem nikdar razglasil, da nima pravice nositi pri procesiji presv. Rešnjega Telesa bandero, kdor ni pristaš SLS. — Anton Jemec, s. r., župnik v St. Jakobu ob Savi“.

## Gospodarstvo.

**g. Čekovni urad za Hrvatsko, Slavonijo in Vojvodino** se v kratkem otvori. Vodi ga prejšnji ravnatelj ljubljanskega čekovnega urada dr. Maričić. Prostore bo imel v II. nadstropju poslopja bivše avstro-ogrske banke v Zagrebu. Veselimo se tega napredka iz srca. Imeli bomo torej v kratkem tri čekovne pokrajinske urade: Sarajevo, Zagreb, Ljubljana. Ti uradi bodo v tesni zvezi, da se bo moglo denar odkazovati tudi računometnikom v drugi pokrajini.

**g. Cene strojev.** Tudi v strojni industriji je nastopil zastanek. V Avstriji in Nemčiji pada izvoz strojev. Trgovina že ponuja stroje pod nabavnimi stroški. Mlinski in pivovarniški stroji se številno naročajo. Tudi tobačne in papirne tovarne imajo še veliko potreb. Tiskarne so že manj silne. Naročil opekarnarskih strojev ni. S stroji za rezanje gre dobro. Zelo občuten je zastanek v strojih za izdelavo orodja. Tovarne že delajo za *za logo*. Težkih strojev nihče ne naroča. Tako poroča „Neue Freie Presse“.

**g. Čipkarska razstava.** Pod vodstvom ravnatelja Ivana Vogelnika stoječi „Osrednji zavod za žensko domačo obrt“ je priredil od 30. junija do 3. julija v poslopju kmetijske družbe jako lepo razstavo čipkarskih del svojih gojenk. Kdor pozna težkoče pri ustanovitvi zavoda, silne ovire pri nabavi materijala, in kdor uvažuje, da deluje zavod šele od marca t. l., mora priznati krasen uspeh razstave. Zavod je dozda prirejal pravzaprav le tečaje, ki jih je obiskovalo 56 gojenk. Poučevalo je šest učiteljskih moči. Čipkarstvo je eden najvažnejših domačih obrtov. Zavodu čestitamo na prvem uspehu!

**g. Znižanje carine.** Gospodarsko-financijski odbor ministrstva je sklenil, da se carina za fižol zniža od 100 dinarjev na 20 dinarjev za 100 kg.

**g. Centralna uprava za promet z inozemstvom** je prevzela nakupovanje in izvoz onih vrst blaga, katere je odobril ministrski svet.

## Politični pregled.

V ospredju vsega zanimanja stoji danes regentov poset v Zagrebu in Ljubljani.

ki ne zanima samo naše javnosti, temveč vso evropsko javnost, posebno pa naše zapadne sosedne Italijane. Ti ubogi Italijani nikakor niso hoteli verjeti, da stoji Jugoslavija na trdnih nogah in so vedno pričakovali, da Jugoslavija v kratkem razpade na posamezne dele in zato so pričakovali z gotovostjo, da bo regent v Zagrebu in Ljubljani prav hladno sprejet, ali pa da pride celo do kakih kravalov. Sedaj so že itak ubogi Italijani še za eno upanje ubožnejši, ker ravno nad vse sijajni sprejem regenta Aleksandra na Hrvaškem in v Sloveniji je sijajni dokaz, da se je celokupno jugoslovansko ljudstvo tesno oklenilo svojega mladega, junaškega vladarja, ki je tudi glasno in jasno zaklical iz dna svoje duše in tudi duše vsega naroda: da morajo biti vsi Jugoslavlani osvobojeni. In to se je zgodilo vse ravno v onih dneh, ko je zaplapolal požar upora po vsej lačni Italiji, ko vojaki nočejo marširati v Albanijo in tudi proti Jugoslaviji ne bodo hoteli marširati, ker dobro vedo, da v Jugoslaviji ničesar nimajo iskati in da bi italijanska vlada bolje storila, ako bi poskrbela za gospodarsko povzdigo lastne države, kakor da hoče osvajati tuje dežele, ki nikdar niso bile italijanske. Italija je slaba, vsak dan slabejša, Jugoslavija pa vsak dan močnejša in trdnjša.

Naši klerikalci ostanejo vedno enaki in tudi pri regentovem prihodu

niso mogli zatajiti strankarstva,

in sicer onega najbolj umazanega strankarstva iz susteršičevih časov. Ker so slučajno na vladi

v deželi, so hoteli pokazati, da je ves slovenski narod klerikalnega mišljenja, ko so pa videli, da so bile vse one ogromne množice, ki so tako navdušeno pozdravljale regenta, pri tem pa popolnoma ignorirale klerikalce, protiklerikalnega mišljenja, so poizkušali na vse načine postaviti med regentom in ljudstvom visok zid, kar se jim je pa samo deloma posrečilo, ker naš mladi vladar ni kak Habsburgovec, ki bi si dal od kakega Brejca metati pesek v oči in je večkrat prav odločno odstranil ovire, ki jih je postavljala klerikalna deželna vlada med regentom in ljudstvom. Tudi svojo znano dvoličnost in neodkritosrčnost so klerikalci pokazali pri tej priliki, katerih voditelji dr. Brejca, škof Jeglič in drugi so se v Ljubljani klanjali regentu in sprejemali odlikovanja srbskega pravoslavnega reda sv. Save, na deželi so pa njihovi agitatorji v duhovskih oblekah hujskali ljudstvo proti pravoslavnim Srbom in tudi proti regentu. Ta dvoličnost in neodkritosrčnost bo klerikalce prav kmalu tudi pokopala, ker Jugoslavija ni Avstrija.

V Pragi, glavnem mestu češkoslovaške republike je bil te dni

#### sokolski zlet,

ki so se ga udeležili tudi Jugoslovani, in sicer dva ministra, zastopniki posameznih deželnih vlad in našega sokolstva. Pri tej priliki je prišlo do zanimivega in značilnega pripetljaja. Češkoslovaška vlada je povabila na slavnosti tudi zastopnike vseh drugih držav in ko je govoril zastopnik Italije bahavo o borbi Italije za osvoboditev vseh tlačanih narodov, so Jugoslovani demonstrativno zapustili dvorano in so se vrnili šele potem, ko je lažnivi Italijan končal. Ko je zastopnik Beograda govoril o naših še ne osvobojenih bratih, so mu tudi Čehoslovaki navdušeno ploskali, kakor so bili Jugoslovani sploh zelo pristržno sprejeti. Tudi Vidov dan so Jugoslovani v Pragi lepo praznovali s sodelovanjem Čehov.

Medtem, ko bodo krizo v Avstriji mogle rešiti šele nove volitve, se je sestavila

#### na Nemškem nova vlada,

in sicer brez sodelovanja socializmov, ker so pri volitvah doživeli zmerni socialisti hud poraz, neodvisni socialisti pa v vlado niso hoteli vstopiti. Težkih notranjih bojov v Nemčiji nova vlada ne bo mogla preprečiti, nasprotno, zdi se, da se bodo oni še poostriili.

## Beleške.

b. **Znamenit prizor** se je odigral v soboto po slavnostnem mimohodu naroda v vladni palači. V salonu, kjer je bilo zbrano regentovo spremstvo, pristopi k škofu Jegliču eden najvišjih dostojanstvenikov ter ga žarečega obraza nagovori: „Nepopisno sijajni so Sokoli! Kakšna disciplina, kakšna strumnost! To je prava narodna vojska!“ Škof ves preplašen jecija: „Da, dobri so Sokoli, dobri so Sokoli, pa tudi, pa tudi Orli, pa tudi Orli.“ Dostojanstvenik se šele v tem hipu spomni, da svoje pohvale ni naslovil na povsem točno adresu ter zamomlja: „E, izvinite, izvinite, naravski i Orli, i Orli...“

b. **Polomija Orlov.** Zadnji slavnostni dnevi v Sloveniji pomenijo za orlovsko organizacijo usodepolne dneve popolne polomije in blamaže. Pred vsem jo je Sokol popolnoma postavil v ozadje kar se tiče števila. Sokolov (članov in članic) ter sokolskega naraščaja in dece je nastopilo pri slavnostnem sprevedu v Ljubljani malone 4000, dočim ni bilo Orlov vseh vrst niti 500. Med njimi pa je bilo preoblečenih v orlovške kroje veliko število kaplanov in tudi plačane podeželske godce so vtaknili v kroj, samo, da bi bilo njihovo število večje. Prav zanimiva je bila razlika, kako so desetstisoči spreved gledajočega občinstva pozdravljali Sokole in kako so prezirali Orle. Sokolom so navdušeno ploskali in vpili „živio!“ Ko so šli mimo njih Orli, je navdušenje hipoma ponehalo in slišalo se je le šuštenje: „To so pa „Čuki“. Še otroci so povsili zastavice, ko so zagledali Orle. Nič manj kot majhno število Orlov, pa je bodlo v oči njih obnašanje, ki ga celo pred vladno palačo niso mogli zatajiti. Sokoli, Sokolice in Sokolčki so korakali kakor junaki v najuzornejšem redu, Orli so se vlekli po cesti kakor mrtva, opešana vojska. Edino, kar jih je nekaj povzdignilo so bile tri godbe, ki so korakale med njimi. Pa še z njimi so imeli velikansko smolo. Ko so hodili mimo prestolonaslednika se je godba popolnoma zmešala. En del godcev je začel igrati eno „vižo“, drug del pa drugo. Ker se niso mogli zediniti, so naenkrat prenehali. Gardna

godba videč, da zmanjkuje orlovski godbi sape, je naglo posegla vmes in zasvirala sokolsko koračnico. Tako jih je na vse zadnje rešila sokolska koračnica še večje polomije. Orli si lahko zapišejo 28. junij 1920. v zlate bukve.

b. **Kako so v Mariboru demokrati in klerikalci držali pozdravni govor regentu.** Klerikalci so v Mariboru odredili škofa Napotnika, da pozdravi regenta v imenu obmejnih Slovencev. To je izzvalo ogorčenje, pred katerim sta morala celo Brejca in Korošec kapitulirati. Napotnik naj bi spregovoril le v imenu cerkve, v imenu ljudstva pa naj bi prestolonaslednika pozdravil demokrat dr. Rosina, zaslužni mariborski narodni voditelj. To je bilo tem pravičnejše, ker je Maribor po ogromni večini napredno mesto in je bil poleg Napotnika določen kot govornik itak še eden klerikalec, nekdanji Šustersičev intimus, gerent doktor Leskovar. V zadnjem hipu pa so klerikalci požrli svojo besedo in vlada je odredila, da Napotnik ne govori, samo da dr. Rosina ne pride do besede. Ostal je torej edini govornik dr. Leskovar — klerikalec. Da pa tudi demokrati pridejo do besede, je Leskovar govoril pozdravni govor, ki ga je svoj čas sestavil prejšnji gerent naprednjak dr. Pfeifer!

b. **Dobro jo je pogodil.** Ko je neki dovtipen klerikalni prvak zagledal škofa z zvezdo sv. Save na prsih, se je obrnil k svojemu naprednemu znancu, skremžil obraz v vražje-ironične gube in dejal: „Hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovencev ne gine“.

b. **Voditelji klerikalcev in Sokoli.** Ponedeljek, 28. junija 1920., ostane nam živo v spominu. Ta dan smo videli pri sokolski telovadbi v Ljubljani načelnika SLS dr. Korošca in drugega klerikalnega kolovodjo dr. Brejca. Z velikim zanimanjem sta sledila telovadbi Sokolov, ki jima je tako dopadla, da sta prav pridno ploskala. Zanimivo je kako se klerikalci spreobračajo. Iz Avstrijakarjev so postali čez noč Jugoslovani, iz hlapcev Habsburgovcev so se prelevili v oboževalce Karagjorgjevičev, na vse zadnje pa so tudi stopili med — Sokole. Radovedni smo, če bodo klerikalci po cerkvali sedaj še naprej vpili, da so Sokoli brezverci. Ako smejo kolovodje klerikalcev na sokolske prireditve, in jih zato ne vzame vrag, je jasno, da sme isto storiti brez strahu tudi vsak drug pristaš SLS. Povejte to ljudem in povejte jim tudi, da Korošec in Brejca nista šla na orlovsko telovadbo, pač pa na sokolsko slavnost.

b. **Kako so delili ordene.** Kakor znano so dobili povodom regentovega poseta odlikovanja skoraj sami taki ljudje, ki bi jih bil odlikoval tudi Karel. Razlika je samo ta, da nosijo sedaj Brejca in njegovi tovariši namesto katoliškega Franc Jožefovega reda zvezdo pravoslavnega Svetega Save. Rede podeljuje vladar na predlog vlade in zato ni čuda, da so jih klerikalci kar sami iz škatlice jemali. Kako se je postopalo, o tem priča sledeča resnična dogodbitca: Po sokolski telovadbi je prestolonaslednik izrazil željo, da podeli našim sokolskim voditeljem odlikovanje kot viden znak svojega priznanja. Korošec in Brejca še vsa zelena od zavisti, da je regent tako poln hvale za naše Sokole, sta se preplašila. Takoj sta se odločila, da Sokoli ne smejo biti sami odlikovani, odnosno da mora biti to odlikovanje povišano s tem, da se jih postavi v isto vrsto s čuki. In še v ponedeljek zvečer je gospod Brejca poklical nekega Pirca, o katerem pravijo, da je nekaki „starosta Orlov“ in je torej v prvi vrsti odgovoren za katastrofalno čukovsko polomijo na dan sprejema, in pa šentpeterskega fajmoštra na posvetovanje, katerega se je udeležil tudi g. Korošec. Ta četvorica je delila ordene. Najprej je prišel na vrsto g. Pirc, kateremu je dal Brejca red Sv. Save kar iz škatlice. Potem so iskali še druge zaslužne čuke, pa jih niso našli in so zato podelili nadaljnje rede samo generalno proti temu, da najdejo „primerne“ osebe pozneje... Nato so se spomnili na Sokole. Starosti Sokolskega Saveza, ki je za svoje izredne zasluge že dvakrat odlikovan z redom Sv. Save III. stepena in Belim Orlom IV. stepena so naklonili red Belega Orla V. stepena, torej nižji od onih, ki jih že ima... Da bi bila stvar še pravičnejša, so si čuki kar obesili rede na svoje junaške prsi, Sokoli pa naj čakajo, da pridejo redovi iz Beograda. Tako je sedaj pravično lizenačena krivica sprejemnega dne: Cukom blamaže in orden, Sokolom občudovanje in ponižanje.

b. **Odlikovani Orli.** „Slovenec“ z dne 31. julija 1914. poroča, da „iz vseh krajev dohaja njemu neštevilno vprašanj iz krogov one slovenske mladine, ki ni poklicana pod orožje“, kako naj pomaga Avstriji do zmage. Zaradi tega, da je v to določeni zastopnik Zveze Orlov odprl pisar-

no in posluje za te dobrovoljce vsak dan od 7. do 9. ure v Ljudskem domu. „Slovenec“ zaključuje 31. julija 1914.: „Slovenska mladina pohiti, da si tako tudi ti po svojih najboljših močeh deležna nove slave naše ljubljene skupne domovine!“ Čuki so torej organizirali dobrovoljce za Avstrijo. In ti Čuki si upajo na dan, ko prihaja zmagovalc Aleksander. Ali je med njimi še kdo, ki ima kaj časti?

Se ena „brihtna“. Na potu na Štajersko se je vozil regent tudi skozi edino še klerikalno občino severno Ljubljane. Ta občina ima gerenta, ki sta ga postavila Brejca in Remeč. Gerent je moral pozdraviti kraljeviča. Imel je pa slabo vest (saj je bil prej eden znanih denuncijantov), zato se je ves zmedel in začel je jecjati: „Jaz... jaz, regent občine, po-pozdravljam gerenta Ju-ju-ju-jugoslavije...“

## Novosti.

**Duhovščina in kancelparagraf.** V današnjem „Slovenec“ izjavlja ljubljanska duhovščina v svojem imenu in imenu celokupne slovenske duhovščine: „Zakona, ki bi delal krivico božji cerkvi ne bomo priznali in se mu ne bomo pokorili!“ Ta izjava je tako jasna, da ji ni treba komentarja; torej klerikalci priznavajo samo one zakone, ki ne nasprotujejo njihovim strankarskim namenom, a najnesramnejše je to, da pri svoji izjavi hinavsko citirajo sv. pismo, da se jih ne bi moglo prijeti kakor zaslužijo.

n. **So že začeli s čudeži!** Kadar se bližajo volitve, takrat se kar na enkrat pojavijo po deželi govori o strašnih prikaznih, o čudežih in nenavadnih pojavih, ki strahujejo naše nevedno ljudstvo. Kdo ima interes na tem, da se take govornice širijo in da se ljudstvo drži v strahu, je jasno. V Novem mestu izvirajo najbrž iz tistega temnega kota, kjer znani farovski hujškač skrbi za ljudsko neumnost. Čujte tedaj, kaj se sedaj v Novem mestu in okolici govori! Nek znani posestnik — seveda „liberalec“ — v Beli krajini, šel je baje na lov, da strelja zajce. (Gospod „general ni lovec, drugače bi vedel, da se sedaj sploh še ne sme zajcev streljati.) Pri tem je po nesreči ustrelil svojega psa. V jezi vzklíkne baje da bi raje „boga ustrelil kakor psa“ (fej ta klerikalna neokunost! Op. uredništva). Kazen je seveda takoj sledila. Pogreznil se je do vratu v zemljo in sedaj ga vlečejo noč in dan ven in čim bolj ga vlečejo, tem bolj se pogreza. Morali so nad njim postaviti streho, da ni v dežju. Hrana, ki mu jo podajajo, se takoj sproti spremeni v živo kri. Le pomislite, ljudje božji, kaj je to! Tako se govori in čuda ni, da ubogim starim ženicam naskakuje kurja polt. Ni vrag, da ne bi potem pri občinskih volitvah oddali glasove za tiste može, ki edino skrbijo za ohranitev vere. Tako je pri nas po svetovni vojni in v dvajsetem stoletju, ko smo doživeli v vojni toliko vse drugačnih čudežev! In na ta način mislijo, da bodo z znano zlorabo vere še koga premotili. Toda pri nas ne! Nič več! Naše ljudstvo že ve, komu ne sme verjeti!

n. **Kmetje pri sprejemu prestolonaslednika v Ljubljani.** Sprejema prestolonaslednika v Ljubljani se je udeležilo na stotine kmetov in kmetič v narodnih nošah, dalje veliko število jezdecev in okrašenih vozov. Kmetjskega ljudstva pa bi prišlo še veliko več, ako ga ne bi zadrževalo pospravljanje sena. Vse delo za udeležbo kmetov pri sprejemu je zasluga strank JDS in SKS. In so bili udeležniki pripadniki samo teh strank. Na posebnem vozu je bilo v sprevedu tudi oficijelno zastopstvo SKS. Po došlih poročilih je razvidno, da so pristaši Samostojne kmetijske stranke pripravili krasen sprejem tudi v Kranju, na Bledu, v Celju, Slovenski Bistrici in v Mariboru in tudi po vseh vaseh skozi katere se je prestolonaslednik peljal z avtomobilom. Klerikalci so sicer na vso moč zavirali, da bi kmetjsko ljudstvo kot samostojne kmete odrinili od sprejema, vendar so se samostojni res imenitno pokazali in s tem svojim nastopom tudi dokazali, da jih je veliko povsod, čeprav je hotel dr. Korošec namigavati, da ni samostojnih kmetov! Konštatiramo, da kakih „klerikalnih“ kmetov nikjer sploh videti ni bilo.

n. **Odlikovanje staroste Sokolskega Saveza.** Prestolonaslednik-regent je odlikoval starosta Sokolskega Saveza, dr. Ivana Oražma, z redom Belega Orla IV. razreda. To je sedaj že drugo odlikovanje dr. Oražma, ki ima že izza balkanske vojne red Sv. Save II. razreda.

n. **Regent Aleksander namerava priti meseca avgusta na daljše bivanje na Bled.** Slovensko

lovsko društvo mu bo podarilo pet najlepših revirjev pod Triglavom, vila Zlatorog v Bohinju pa bo regentov lovski grad.

n. **Za pospeševanje socialne izobrazbe.** Kakor javlja „Beogradski dnevnik“, se snuje v ministru za socialno politiko biblioteka tega ministru, ki bo služila za vzor pri snovanju takih bibliotek v manjših mestih, ki naj bi pospeševale razvoj socialne izobrazbe prebivalstva na deželi.

n. **Vrnitev vojnih ujetnikov iz Italije.** Vsled posredovanja naše vlade se je v zadnjem času pospešilo dopušljanje vojnih ujetnikov iz Italije. Pred par dnevi je prispel v Dubrovnik zadnji prevoz s 316 ujetniki. Ujetniki izgledajo jako slabo in se vsi pritožujejo nad trpljenjem in mukami, ki so jih morali prestati v Italiji.

n. **Slovenski člani plebiscitne komisije so večraj pod vodstvom generalnega tajnika Bruno Stareta, dr. Steinmetz-Sorodolskega in inž. Mačkoviška skupno z uradniškim osebjem odpotovali v Celovec.**

n. **Stavka na tehniki.** Tehniki so demonstrativno stavkali en dan, ker ni zadostnih prostorov za razvoj zavoda. Tehniko je treba razviti, a obrtne šole se zaradi nje uničiti ne sme. Na vsak način je treba vseučilišču zagotoviti del muzejev. S tem bo precej pomagano.

n. **Strašna nevihta s točo** je divjala v nedeljo nad Zagrebom. Nad mestom se je utrgal oblak, voda je preplavila ulice in zalila kleti in pritlična stanovanja. Vmes je padala silno debela toča, ki je napravila po poljih in travnikih velikansko škodo in pobila tudi mnogo ptic in perutnine. Veliko škodo je napravila nevihta posebno v Zagorju, kjer je popolnoma oklestila trte in turščico. V Pušči Bistri je voda podrla železniški nasip.

n. **Smrtna nesreča v Savinjskih planinah.** Na Vidov dan se je na Kamniškem sedlu smrtno ponesrečil medicinec Valter Josek iz Celja, ki je s svojo ženo, bratom in nekim prijateljem napravil izlet v planine. Zdržal je po snežišču, tresčil z glavo v neko skalo in dobil pri tem tako težke poškodbe, da je že čez par ur umrl. Poškodbe njegove žene so le lahke.

n. **Poneverbe v zasedenem ozemlju.** Svoječasno smo že poročali o velikih goljufijah, ki so jih vršili razni italijanski uradniki v zasedenem ozemlju. Blago in živila, namenjena za narod, so kradli in prodajali na svojo roko. Italijanska vlada je vsled ogorčenega protesta javnosti takoj odredila preiskavo in jo poverila nadsodišču v Trevisi. Rezultat preiskave je bil ta, da je preiskovalni sodnik dal zapreti med drugimi tudi trinajst uradnikov ministru za osvobodene pokrajine, ki so bili vpleteni v tatvine.

## Po svetu.

r. **V petih urah iz Pariza v Prago.** Iz Prage se poroča, da se je dne 29. junija izvršil prvi direktni polet iz Pariza v Prago v petih urah dvajsetih minutah. To je bil začetek redne zračne zveze med Parizom in Prago. Nikjer na svetu ni tako hitre zračne zveze.

r. **Plačilo v zlatu.** Kakor poroča berlinska „Vossische Zeitung“, je minister za znanost, umetnost in ljudsko izobrazbo odredil, da morajo na nemških visokih šolah inozemski dijaki odslej plačevati kolegino in druge pristojbine v zlatu. Inozemci iz držav, ki imajo slabšo valuto kakor Nemčija, morajo plačati dvojno pristojbino. Vsled te naredbe narasli dohodki se stekajo v državno blagajno.

r. **Prostoizidarske lože na Ogrskem razpušče.** „Magyar Kurier“ objavlja naredbo ogrskega ministra za notranje zadeve, s katero se je vsem vladnim komisarjem naročilo, da končno veljavno razpuste vse na ogrskem ozemlju nahajajoče se prostoizidarske lože in zavode. Premoženje razpuščenih lož se prevzame v oblastveno zaporo in se porabi v dobrodelne namene.

## Razno.

r. **Nove izkopanine v Egiptu.** Kljub izredno težavnim razmeram, s katerim se morajo trenutno boriti Angleži v Egiptu, je vendar Flinders Petrie izvršil pri Lahunu nove izkopanine. Leta 1914. so našli pri Lahunu velik zlat nakit, toda vsled izbruha svetovne vojne so morala nadaljna dela izostati. Pri obnovitvi del, ki so se pričela pred kratkim, so našli sedaj pod razvalinami zlato kačo s kraljeve krone kralja Sesostrisa II. Kača je sijajno delo egipčanske umetnosti, kameniti barvasti vložki so izredno fino izdelani. Iz te izkopanine sklepajo, da je moral biti v piramidi pri Lahunu pokopan tudi kralj sam. Krasen alabastrski vrč, ki so ga našli v grobu kraljice, kaže magičen napis, ki pravi, da se vse, kar raste na tem svetu, zamore dobiti v tem vrču. Poleg grobov, kraljeve rodbine so prišli na sled tudi svetišču kraljevske rodbine. V nekem natančno preiskanem pokopališču so našli grob višjega arhitekta Anupija, ki je zgradil Lahunovo piramido. Veliko presenečenje je zbudilo dejstvo, da so pri izkopavanju odkrili tudi neko majhno pokopališče, na katerem je 100 grobišč v 30 raznih oblikah. Vsa grobišča so še popolnoma nepokvarjena in izvirajo iz predzgodovinske dobe.

r. **Elektriziranje državnih železnic v Nemčiji.** V Nemčiji je bila ustanovljena posebna državna komisija, ki se bavi s pripravami za elektriziranje vseh državnih železnic.

r. **Največja opera v Evropi.** V Berlinu namestavljajo zgraditi novo opero, ki bo največja v Evropi.

## Za smeh in kratek čas.

V kopalšču. Mati: „Janez! Danes nikakor ne smeš plavat, ker te je bolel zjutraj trebuh.“ Sin: „Saj plavam vendar na hrbtu, mati!“

Hudoben namen. A: „Ti, ali je res, da se tvoja hči poroči s trgovcem Smukom? Ti in Smuk sta vendar smrtna sovražnika.“ — B: „Sva res in ravno zato mi je prav, da se poroči z mojo hčerko. Hudič bo dobil mojo ženo za taško in potem bo šele spoznal, kaj je pekel.“

NE IZDAJMO PRIMORJA!  
ZBIRAJTE ZA „JUGOSLOVANSKO MATICO!“

## Zadnje vesti.

TRUMBIČ IN JADRANSKO VPRAŠANJE.

Zagreb, 1. julija. Današnji „Hrvat“ prinaša iz dobro poučenih krogov sledeče poročilo: V zadnjem času se je drju, Trumbiću očitalo, da ni znal izkoristiti prilike, ki so nastale v Italiji ob času padca Nittijske vlade. Ali dr. Trumbić je kakor dober diplomat že v naprej slutil razvoj sedanjega položaja v Italiji, ter s svojim zavla-

čevanjem zaprečil rešitev jadranskega vprašanja, dokler je bil v Italiji na vladi Nitti, ki je bil pripravljen na različne koncesije in popuščanja, ali ne v tem obsegu, kakor se bo zgodilo to sedaj z ozirom na sedanji položaj v Italiji.

## POLITICNO-NOVINARSKA VISOKA ŠOLA V ZAGREBU.

Zagreb, 1. julija. Poverjenik za prosveto dr. Bazala je izjavil, da se že v bodočem šolskem letu ustanovi na zagrebški univerzi politično-novinarska visoka šola, kakor tudi visoka šola za trgovino in izvoz po vzorcu nemških eksportnih akademij.

## KONGRES JUGOSLOVENSKEGA ZENSTVA.

Zagreb, 1. julija. Danes je začel v prostorih bivšega „Srbskega Sokola“ kongres jugoslovenskega ženstva. Za predsednico je izvoljena ga. Krističeva iz Beograda, a za podpredsednici Slovenka ga. županja dr. Tavčarjeva in Hrvatice Kovačevićeva. Kongres bo trajal dva dneva.

## ZBOROVANJE DRUŠTVA HRVAŠKIH NOVINARJEV.

Zagreb, 1. julija. Na današnjem zborovanju društva hrvaških novinarjev sta bili sprejeti sledeči resolucije: 1.) da se vložijo pri centralni vladi protest proti monopoliziranju zunanje poročevalske službe po tujcih in pojedincih brez sporazuma z domačimi časnikarji kot merodajnimi faktorji, 2.) da se sestavijo pravila skupnega jugoslovenskega novinarskega društva, ki se predlože društvom v Beogradu, Ljubljani in Sarajevu na dopolnitev.

## KRONA IN DINAR.

Zagreb, 1. julija. Poslanec mesta Osijeka v narodnem predstavništvu Radoslav Bačić je izročil ministru financ Kosti Stojanoviću predlog, odnoseč se na razmerje krone in dinarja. Z ozirom na to, da je bilo povodom žigosanja kron žigosanih skoro polovico manj kron, kakor se je splošno pričakovalo, in z ozirom na to, da se dinar kakor tak ne more dvigniti na dvojnob vrednost latinske monete (franka, lire), predlaga poslanec Bačić, da se ne bi naredila krivica posetnikom kron z relacijo 1:4, sledečo reparacijo: 2 jugoslovenski kroni naj se zamenjata z enim srbskim dinarjem, a srbski dinar naj se zamenja za 2 jugoslovenski kroni. Na ta način bi se vrednost srbskega dinarja podvojila, a dinar sam bi se na denarnem trgu lahko dvignil do vrednosti latinske monete.

## MASTIN

Živino redilni prašek, primešaj krmu. Prebavi vsako krmo do zadnjega, da se je nič ne izgubi. Dobil najvišje kolajne na razstavih v Londonu v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštini dopisnici v izdelovalnici Mastina,

## lekarna Trnkóczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) Mastina za 30.50 K poštine prosto na dom.

## GARJE,

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo po pošti K 12.50 poštine prosto.

# LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuju.

Delniška glavnica in rezerva okrog **K 50,000.000** —  
Telefon št. 261.

Sprejema **vloge na knjižice in tekoči račun** proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, — valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. —  
Brzjavni naslov: „Banka“.

Delniška glavnica **K 30,000.000**

## Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog **K 10,000.000**

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metkovič, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditivo na vsa tu- in inozemska mesta.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: **Jadranska.**

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovaške kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Telefon št. 257.